

ПОТОПА

VINCENZO CARDARELLI

POTOPA

Z VLAŠTINY PŘELOŽIL
JAROSLAV SKALICKÝ

Panu

BOHUSLAVU REYNKOVI

přátelsky věnují

VYDAVATELÉ

VINCENZO
CARDARELLI

STUDIE

Mezi jmény mladých spisovatelů italských skutečného významu jest jméno Vincenza Cardarelliho z těch několika málo, která jsou již známa v cizině. Vloni londýnská The Anglo-Italian Review uveřejnila několikrát ukázky z jeho díla stavějíc do jasného světla jeho veliký význam. A novyorský The Dial v jednom ze svých posledních čísel rozebíral a vyzdvihl jeho literární osobnost.

Začal upoutávat pozornost na sebe okolo r. 1911 některými články literárně kritickými. R. 1916 se projevil po prvé dokonale knihou, prósou i veršem : Prologhi, po níž letos (1920) přišly Viaggi nel Tempo.) Je mu dnes jen něco málo přes třicet let a řídí s A. E. Saffim římskou revui La Ronda, v níž s několika přáteli vytvořil středisko literární obnovy, přiváděje mladou literaturu příkla-*

*) „Pouti časem“.

dem i theorii zpět ke škole velikých klasiků, zvláště ke škole Leopardiho a Manzoniho. Zadal tak smrtelnou ránu módě impresionistické a futuristické.

Hned od prvních stránek Prologů cítime, že tento spisovatel ve svém vědomí uvedl ve vztahy dokonale jasné ony stavy duše, které jsou ještě anarchické, nesrovnalé a rozdělené, jsou literární látkou tvorbě, zvláště mladické tvorbě duchů málo bdělých a nedostatečně připravených. Autor našel hned z počátku svou látku a svůj způsob postupu: metodu neústupnosti, opakování a prohlubování.

Sulla mia pagina scritta
Se voglio che non mi rimorda,
Quanto ancora da rifare!
... Se voglio avanzare un poco
Per un piccol salto
Che lunghe lontane rincorse!*)

*) Nechci-li, aby mne mrzela má stránka napsaná, co ještě třeba na ni spravovati!... Chci-li postoupiti trochu o malý skok, co dlouhých, dalekých rozběhů!

Všechno úsilí je vnitřní, aby se látka odpoutala nadobro od všeho vztahu osobního a všeho rázu ilustrace a aby se jevila docela patrně a volně v obrazci rytmů.

Kontrapunkt a ne slovník. Spíše pohyb a hudba než malba a barva.

Tyto základní zásady své povahy jako člověka a umělce vyložil Cardarelli v Prologhi lyricky s jasností, kterou by každý výklad opravdu jen zkalil: „Uznávám hranici, princip negace: skutečnost jest napověděná věčnost. Má lyrika (všimněte si pomlček a vzdáleností) předpokládá jen synthesi. Světlo bez barvy, jsoucnosti bez vlastností, hymny bez citoslovci, necitlivost a vzdálenost, řády a ne obrazy, toť, co vám mohu dáti“. Často se jeho umění, jak se stává tolika klasikům, zdá pouhou úvahou o umění, úvahou, v níž ovšem je zahrnuta úplná etika: „Slova se neříkají, dávají se. Postupuje se od toho, co se řeklo“. A jinde: „Je třeba, aby si ten, kdo mluví, byl vědom,

že se *dopouští přestupku*". A zase :
Ispirazione per me è indifferenza
Poesia : salute e impassibilità.

Arte di tacere.*)

Výraz je většinou ovládán s nejpevnější vhodností, zrovna jako látka je udržována s největší zdrželivostí a zůstává soustředěna s pozornou nedůvěřivostí. A originální způsob činnosti tohoto spisovatele se objeví nakonec jako zdrželivost a zhušťování. Jeho lyrické myšlenky se mu namanou ve chvílích, kdy nepůsobí pudy a podněty, v náladě, která nachází svou sílu v tom, že se zapírá : „První věcí, kterou třeba znáti člověku, když se chystá jednati, je : že jednání není pravidlem !“ A člověku také možná nakonec nezbude, než uznati, že je synem svého vlastního činu. Ale především bude jeho snahou, aby ztrávil, spálil mlčky, kolik jen bude moci, z toho neznáma. Od-mítati, mohlo by se říci obrazem theo-

*) Inspirace jest mi nestranností. Poesie : zdravím a nepohnutostí. Uměním mlčeti.

logickým, zasahování Boží, zachvacování Bohem; chápati Boha a jednati s Ním jako s nejposlednější a nejméně žádoucí možností. V druhé knize Cardarelliho, *Viaggi nel Tempo*, překvapující kapitola, *Idea smrti*, podává ve vší své plnosti dramaticčnost právě této metody poesie, metody složené ze zvolných „katastrof hodin a z let prožitých minutu od minuty“. Srdce, které vydrželo se vzrušenou věrností slavnou tíhu času, kolísá se skoro pod takovou tíhou a má pocit smrti v samé chvíli těch zvláštních rozuzlení, v nichž čas a vůle jsou přemoženy a kde se celý život, žitý s takovou trpkou svědomitostí, obrozuje ve viděních, která v jiné chvíli, jak hned zjistíme, přetvořila toto umění.

To by se zatím v knize *Prologhi* mohlo vymeziti jako velmi ostré zařezání rozběhů, pohybů, vztahů, němých projevů vůle bez hmatatelného předmětu, sebraných jako pouhé nálady; abstraktní vepsání sval-

stva a innervace do zřidlé podstaty dramatu vši energie. Život prosviřoval v řé knize jako z nitra mocného hranolu, který jej láme a znova skládá z linií světla a síly. Krajiny vůle, panorámy řasu; polyfonická stavba úzkostlivostí, revindikací, radostí a závratných zoufalství na téma této zdrřelivosti životní: „Cítím, ře řas padá a hlučí v mé duši. Výřitka svědomí vždy se vracejíci při nejlehčím dechnutí sebedůvěry nad ztracenými dny, nad násilným plozením, nad unáhlenými návštěvami rozevírá víry zoufalství v mé vůli k mé obnově“. Z vjemů nepodajnosti, odporů, magnetického přitahování a odpuzování se podává pustá představa, dynamické schema řlověkovo; řělo emblematické, realisované jako v krouřku a rozmluvě bolesti a nadějí. Kdybychom měli místo pro obřírnější rozbor, ukázali bychom, jak se řato inspirace uskutečňovala v stavbě period a ve hře rytmů v řivlu pevné prósy; vkládajíc zlehka, ale nedotř-

*kajíc se ho, tvar úsloví téměř lido-
vého, v lyrický pohyb nejúmyslnější
a nejrozhodnější; a to vždy s tou
nesmírnou vlohou jasnosti, jasnosti
skoro paradoxní. Ve Viaggi nel Tem-
po se všechny ty schopnosti objevují
sesílené a zkrásnělé, provázené dary
novými: darem vidění, jak jsme již
řekli, a dary ironie a úsměvu.*

*Jsou dvě fabule či morality v těch
Viaggi nel Tempo, kde se naskýtá vý-
značná příležitost tomu, kdo si chce
uvědomiti pokrok, jež Cardarelli
učinil proti první knize. Jedna z těch
fabulí se nazývá Omyly Dona Juana.
A hlavním z těch omylů bylo právě,
„že don Juan sledoval a vážil si ne
žen, nýbrž příležitostí“. Poznáváme
tam formulku umělcovu. „Hříchem
jest milovati bez rozvahy“. A poesii,
která je ctností, to jest plností, ve
smyslu estetickém, jest milovati sku-
tečnost s rozlišováním nejúzkostli-
vějším. Nedůvěřovati příležitostem a
odmítati je, a hledati a vymáhati v
látce světa jenom plných identit. A*

ještě jednou Cardarelli ve své druhé knize postavil tuto pravdu ve formě básnického umění:

„Které je slovo nejvíce nasycené pravdou, nejpoetičtější, které lze napsat rukou lehkou? To, které jsme mysli ve spojení s jistým dojmem, jež lze obnovit s úplnou totožností a které jsme znova mysli s větším důrazem, chovající se v sobě mlčící, nechávající se odpočívati a takřka odkládající se po každé chvíli, kdy bychom ho užili, z jakési zmatené směsi nerozhodnosti, trpkosti nebo také, což je totéž, z uspokojení příliš hlubokého ... A právě proto je poetických slov málo“.

Ále vzpomeneme-li zase Prologů, cítíme ihned, jak jsme přešli z říše úzkostlivého úsilí do říše klidné síly; z okruhu vůle do okruhu obrazotvornosti; z morality, chápané hlavně jako cvik zdržlivosti, do morálky radosti a svobody; z ovzduší spáleného a pustého do ovzduší docela známého a přece se třpytícího, ma-

gicky. Zobrazení toho přechodu nacházíme v druhé legendě ve Viaggi nel Tempo, o které jsme se zmínili: Zarathustra proti slunci. Nebylo možno představit si fantastickou veselost vyšší a příjemnější než jak se stalo v této fabuli úžas básníka samotného ve chvíli, kdy jeho vyumělkované abecedy se rozptylují v blesku a jeho vědomí se rozplývá v mythu. „Věci jsou jen pro vzpomínku“. „Svět je zalidněn našimi vzpomínkami“. Vzpomínkami tak uzrálými a věrnými, že hoří a svítí jako zjevení nepoznatelná v barvách a hře slunce.

Záhadná krása, svěží bujarost knihy se zakládá právě na tomto rozhodnutí síly a znalosti smíchu a vidění. A kniha je jako proniklá živelním světlem a plynule naplněna obrazy slunečnými a mořskými: instinktivními a objektivními podobami veselosti a osvobození. Zdá se, že moudrost se zapomíná a že není ničím než příležitostí k hudební radosti, jako v tom umění, o němž nám

tu Cardarelli mluví na některých stránkách o Leopardim, v tom umění, kde „sloh je samá rozkoš, jakoby šílená hudební zábava duše unavené a zhnusené svými myšlenkami“.

Některé obrazy nám připomínají bolné obrazy Prologù. Ale zpravidla jako ten obraz moře s „bouřemi neuvěřitelně jasnými ... a myriady ryb zplozených, které vystupovaly ve velkém souladu z hloubky, aby se ohřály ve vlahé hladině“, nebo jiný o „vzedmutých a pevných vlnách, které skládají nesmírné a duhově se třpytící luhy, a zdá se, že cosi jimi v nitru zmítá jako touha kvésti“, zpravidla se jeví ve vyjasněném, opojeném vzduchu kosmického svátku. A všimněte si také divagace o Zemích severních a zvláště o Římě, a uvidíte, jak pod zdáním zábavného popisu a ironické hry legendárních náповědí dosahuje nejbystřejších soudů kritických a historických.

Cardarelli se tu nezastavil, a dříve než skončíme tento článek, je třeba,

*i když se to zdá předčasným, upozorniti na jeho poslední dílo, Favole della Genesi, které ještě nedošlo konečného podání v knize, z něhož však rozličné části vyšly v La Fronda. Uka-
zuje nám básníka na třetím stupni vývoje; a poněvadž známe hodnotu tohoto umělce, tak organickou, chápeme, že nebude obtížno vyhledati, až dílo bude skončeno, v knihách předcházejících známky a řekl bych skoro požadavky této poslední formy.*

Zlomek Smrt člověka z Prologů, z nejkrásnějších básnických „fors“, a zvláště Stvoření ženy ve Viaggi nel Tempo a k tomu dvě morality o Donu Juanu a Zarathustrovi shora uvedené ukazují nám Cardarelliho již dále než na poloviční cestě ke konstrukci mytů úplně rozvitých, jakými jsou právě tyto Favole della Genesi, kde nacházíme nové plastické zobrazení a nové lyrické tlumočení těch věčných historií o ráji pozemském, o Kainovi, o potopě. Skutečnost, že bylo lze předvídati další vý-

voj a předvídati jej v tomto směru, nečiní provedení skvělosti méně překvapující.

Hle, tento vnitřek Archy: „Archa vydechovala tisíc nových zápachů z toho všeho listí, zelených větví, těch zásob jetele, zrní, sena, se vši tou slámou, kterou Noe nashromáždil a již zvířatům všude nastlal. Byla hodina, kdy zvířata spěchají, aby zalezla do svých brlohů, kdy ptáci věžní se vracejí krákajíce v dlouhých řadách k zvonicím a motýli se ztrácejí z lučin, aby se skryli, neznámo kam. Slovem, byla by bývala hodina spánku, kdyby nebylo občas hlásalo zavytí, zadunění nebo zatřepání křídly, že se ubohá zvířata, ačkoli si již všecka lehla, marně namáhala, aby usnula při takovém povětrí, a že spíše jen oněměla. Nejstrašenější byli ptáci, kteří seděli pod střechou jako omámeni. Zuřivý dešť, neustálé blesky, kterým se nepodařilo zasáhnouti archy, které ji však naplňovaly ohněm a všec-ku ji ohlušovaly svým rachotem, hu-

čící a rozbouřené vlnobiti, neslýchaná električnost ovzduší způsobily nakonec, že varše zavládla tíživá úzkost, ustrašené a hrozné očekávání a jakoby atmosféra blížícího se zázraku, která se roztrhla, když přišel anděl."

Látka biblická, ze všech látek ve vzdělaném světě nejpromrskanější a nejvíce se vzpouzející, poskytla umělci nejobsáhlejší látky vnímání, nejsugestivnějších podnětů lyričnosti a ironie; a uměl ji obsáhnouti velikolepostí linií vypravování často vznešených. Doufám, že budu moci mluvit svým dnešním čtenářům o tom díle vhodněji, jakmile bude dokončeno. Přes to však se domnívám, že smím tvrdit již nyní beze strachu, by pak nebylo něco odvolávat, že literatura italská bude mít ve Favole della Genesi nejlepší knihu lyrické prósy po Leopardiho Prosách morálních.

POTOPA

SLAVNÝ NOE

*Slavný Noe, dobrý patriarcho,
svaté archy příběhy nám pověz,
jež dní čtyřicet a nocí
zmítala se zvůli větrů
na vodách, jež potápěly svět;
lodice, jež byla záchranou,
do níž nevešli se všichni,
druhým světa stvořením jež byla,
obnoveným rájem pozemským.
Slavný Noe, dobrý patriarcho!*

VEČER VYPLUTÍ

ZJARA, V DEN TŘETÍHO dubna, nastala Potopa; proto se udrželo lidové přísloví, pršeli v onen den, že pak prší čtyřicet dní za sebou. Kdo aspoň jednou za svého života neviděl potopy? Večer toho dne (Noemovi bylo šest set let) všechny studnice propasti veliké se protrhly a otevřela se všechna stavidla nebes. Noe dal postavit archu velmi obezřele na místě chráněném a vzdáleném od každého lidnatého střediska, tak vzdáleném, jako by bylo, abychom si učinili představu, vzdáleno od našich krajů pobřeží někde v Ho-

landsku. A nikdo na světě nebyl by mohl toho večera tušit, co se tam dělo. Dělníci pracovali o arše bez ustání ve dne v noci, jak se vždy pracovalo ve všech loděnicích světa, a netázali se po účelu toho, co budovali. Když dílo jejich bylo dokonáno, odešli zpívající katastrofické písně jinam do všech krajů, kde se stavělo a kde dělníci jsou lépe odměňováni, aby budovali nové symboly jako strůjci nových tajemství. Archa již byla vyzbrojena a hotova vyplouti, jakmile jen vody stoupnou.

Vlaštovky vracející se z Egypta táhly právě tudy, a osmadvacet,

dilem vlaštovek, dilem rorýsů, se jich zastavilo a uhnízdlilo pod okapem. Jiní ptáci přiletěli po dvou, jako do svého hnízda, všech druhů, všech barev, se všech stran, znepokojeni cíťice bouři, která se blížila, a unášeni jsouce větrem příznivým k odletu, jako byl vítr, jenž přiváděl vlaštovky. Noe jich přijímal zpravidla, jak mu bylo nařízeno, sedm párků z každé čeledi, vybíraje nejmenší; zřídka párek jeden, neboť ptáci jsou skoro vesměs zvířata mírná; a lehce rukou odháněl mračna zbývajících. Všech lstí lovce, zkušeného v lapání zvěře do pastí, použil Noe

tentokráte, aby naplnil archu, šíře v ní všelijaké výpary a dáváje tam vnadidla, především maso, které vábilo dravce z pouště s rozšířenými nozdrami a svílicíma očima. Přes to není třeba si představovati, že archa měla rozměry obrovské. Byla ovšem veliká, ale nikoli velikosti neuvěřitelné, uvážíme-li, že ji stavěly ruce lidské. Některých zvířat nestvůrných a příliš velikých, nemírně vyvinutých nebylo možno do ní uvést, ani kdyby se bylo řeklo, že se vezmou mláďata, neboť byla již skoro tak vysoká jako archa sama; a z téhož důvodu bylo nezbytno uza-

vřítí dveře před obry, kteří láterili. Za všech jiných poměrů byly by se jejich kletby živě dotkly srdce Noemova, jenž je poslouchal s mírnou a vážnou shovívavostí a podle svého lidského svědomí nemohl se ani ubrániti přiznání, že bylo přímo nespravedlivostí nechati tolik lidí venku mimo archu. Ale hodiny kvapily, práce bylo mnoho, a i kdyby byl chtěl, nebyl by Noe měl kdy tu státi a přemítati a uvažovati. Ve všem tom zmatku jediná jasná myšlenka se mu prodrala v mysli, že ho totiž Pán uvedl v pěkné nesnáze. Ale nyní již měl uložený úkol jako věrný sluha, jímž opravdu byl.

Když Noe zavřel archu a rozžehl svítilny, byla již všecka prohřáta dechem zvířat v ní nahromaděných jako některý z chlévů udržovaných v pořádku, kam se chodí na večer v zimě, a viděl v skrovném, mdlém světle, že to je ráj zvířat. Jakou zvláštní neviností se tu oddechovalo ! Shrnuty byly tu uvnitř všechny kořeny světa, jakým by byl zůstal nezměněn až do skonání věků ; mláďata, štěňata, písklata všeho druhu bytostí, které žijí, létají a se plazí po zemi ; všecka nová zvířena konečně, dosud dřímající a v zárodku. A Noe se nemohl ubrániti úvaze,

že by stačila smrt jednoho jediného z tolika zvířátek, aby navždy vyhlazena byla jedna čeleď se světa. Nezbytně bylo třeba na to pomyslet, tím více, že zvířátka byla v tom věku, kdy přicházívaly nemoci. O některé druhy z nich se ovšem sám postaral, dav jich v arše uzavřít sedm dvojic; pěkná záloha. Ale ostatních byla vždy jen jedna dvojice, sameček a samička, jen naprosto nezbytní. A kdyby přišel mor?

Neudá se nikdy včas říci Pánu všechno a proto rovněž tak nelze dostat všech potřebných ubezpečení. Noe litoval, že se při roz-

mluvě, kterou s Ním měl v den Zjevení v háji, mluvilo o všem, kromě o možnosti, že by i některá z těch vybraných a předurčených čeledí mohla zahynouti. Co to znamenalo? Že úmysl, jež Pán měl s jejich životem i pak, když na ně milostivě obrátil své oči, nebyl neměnný? Do té míry tedy ho omrzela a byl mu protivný život vůbec? Nebo že by byla krutou ironií pouhá domněnka, že některé z nich by mohlo zhynouti, když mezi všemi je vybral, aby vykonala plavbu na vodách Potopy? To by se bylo mohlo zdáti Noemovi, jenž byl člověkem poctivé víry, zá-

věrem nejpřirozenějším, kdyby jen v arše nebylo plazů s hlavou sploštělou. Kdyby byl Noe býval teologem, byl by se na tomto místě zahloubil v povznášející přemýšlení, jímž by se mu byla jasně objevila nezbytnost existence plazů podle účelu znamenitého a napřed určeného. Byl však člověkem prostým po starodávnu, člověkem, který se později podivil, když objevil v arše mnohem více zvířat, než jich tam uvedl (neboť přišla chvíle, aby se prohlásilo, že myši, blechy, mouchy a jiné bytosti cizopasně a nepříjemné nikdy nebyly pozorovány v žádném

rozvrhu stvoření, ani před Potopou ani po ní, a že jejich existence vždy zmate dobrého člověka jako nejneproniknutelnější z tajemství); řekl si tedy nakonec s úsměvem: „Tato lodice je lodicí záchrannou. Snad chce Pán, aby ji potkala nějaká nehoda? Viděly se již takové příhody na světě, ale jsou řídké. Nuže, lépe na to nemyslet; zapalme si pěkný ohníček. Noc bude tu uvnitř dlouhá a nebude možná spáti, dokud trvá ta bouře. Máme na starosti pěknou rodinu.“

Archa se rozhoupávala.

III

SEN NOEMŪV

ARCHA NOEMOVA měla býti vítězně unášena bouřemi a v té chvíli velikolepé nemohl Pán jinak, než se zjevití. Tím neb oním způsobem vždy stíhal rodiny při prvních krocích. A všem těm, kdo byli navštíveni jeho vyvoláním, bylo proto snéstí svým časem a kdy se toho nejméně nadáli, nějakou zvláštní a nezapomenutelnou ránu. Tak byli někteří zasaženi na svém těle, jiní se octli v nebezpečství smrti. A to vše proto, aby nezapomínali, že to, co tvořilo jejich sílu, byla Jeho milost, která se na ně snesla měrou tak hojnou, a aby příliš nezhrdli.

Jen jednou zašel Pán tak daleko, že projevil jednomu člověku a jeho obětí všechno své zalíbení bez výhrad, a abychom tak řekli, nezakrytě. Ale Kain mu je utlumil a to byla věc veliká, neboť on Abelem vložil na zemi sémě bohaté a mocné. Tehdy Adam a Eva, aby se utěšili, že pozbyli syna svého nejmilejšího, zplodili třetího, jemu podobného, jako se stává dosud v rodinách a dali mu jméno Set, Utěšitel. A Eva jej ukolébávala písněmi méně smutnými, než byly ty, jimiž uspávala první syny, a Adam, poučen a zkušen světem, vštlípil mu moudrost jasnější. Pán

však vida znova rozkvétati tímto dítětem, seslaným Prozřetelností, rod králů nevinných, nechtěl, aby se obnovil zločin Kainův, kdyby se cítili příliš chráněni a beze zbraně se pouštěli v nebezpečnoství světa; a jal se dávat jim výstrahy. Tak se stalo, že Jakubovi v předvečer, než schvátil žezlo a než se sešel s bratrem Ezauem, jehož se právem obával, bylo zápasiti po celou noc s andělem na pomezí vlastního panství a vyšel ze zápasu s poraněným bokem. Tak se stalo také Mojžíšovi, když se vydal na cestu do Egypta, kam Pán mu kázal se odebrati, aby osvo-

bodil národ vyvolený, že sám Pán, vida jej kráčet s takovou prudkostí, mu drsně zahradil cestu a byl by ho málem zabil.

Noemovi, prvnímu z vyvolených po Abelovi, duchem mnohem mírnějším, stačilo na výstrahu poslati ve snu ozbrojeného anděla, neboť jeho hříchem pýchy bylo, že řekl: Budeme bdíti po všecku cestu! — Hřích z části omluvitelný, uvážíme-li, že Noe, jemuž se od Pána dostalo jen nejskrovnějších důvěrných sdělení o Potopě, spíše alegorických než jinakých (to co nám potom zanechal), nemohl věděti, jakým nes-

mírným pohromám země jde vstříc, ani tušiti, jak nesmyslná, abychom ji nenazvali jinak, byla myšlenka, že by z tvorů pozemských, i kdyby byli polobohy, mohli někteří bdíti při té zkáze světa.

Archa byla nejkrásnějším, nej-pohodlnějším a nejhostinnějším příbytkem, jaký kdy byl spatřen na zemi: důstojné dílo Hospodino. Byla vybudována o třech poschodích s přehradami, které osvětlovány jsouce skrovným světlem, ztrácely se ve slínu a zabíraly skoro všechn prostor, neponechávající volného místa kromě malé plochy, v jejímž pozadí

stál uprostřed hořící krb jako jeviště. Noe sedě tam zády k ohni mohl jedním pohledem přehlédnouti všecku archu. Okolo něho bylo viděti občas přecházeti ostatní osoby jeho rodiny při jejich zaměstnání s ozářenými obličejí. Poněkud dále v popředí byl stůl, kde jedli. Ostatek, nejznačnější část archy, zabraná těmi tisíci bytostí, které ve stínu svítily vytřeštěnýma očima a vysílaly mohutný, smíšený dech, byla zahalena jakousi mlhou a nabývala rozměrů neohraničených. Ale podle pořádku docela přirozeného, jímž se všechna zvířata shromáždila na

těch plošinách na základě vzájemného a mimořádného poznávání, jemuž se nepřestávala diviti, bylo by se řeklo, že Hospodin, nespokojiv se tím, že jim poskytl přístřeší, chtěl myšlenkou archy znázorniti jejich slavnostní návrat v původní stav, učiniv, že se mnohé příbuzné druhy, které zapomněly sympatie krve, zase spřátelily, vy-
baviv je vesměs z dlouhého vyhnanství, v něž je uvedla vláda člověka. Jaké domýšlivé nároky vládce a libé pocity ochránce byly tam uvnitř ve snění Noemově v opo-
jení těch prvních chvil, když si u krbu hladil bradu! Jak on na to

hleděl, byly všechny tyto posvátné zálohy rodu, zachráněné v mateřské arše jako v chrámě, jen zvířata, která se měla krotiti a chovati, která mu Hospodin svěřil, aby Mu je vrátil dobře vykrmená a ochočená v den, kdy přistane. A chtěl se ukázati! Kdyby si byl mohl Noe, člověk nenapravitelný, představiť, že v tomto znamenitě uspořádaném domě Božím není místa pro pána jiného než pro Něho! Ale co věci Noe neznal!

Archa vydávala tisíc libých vůní ze všeho toho listí, těch zelených větví, těch zásob jetele, semen, sena a všeho toho steliva,

které Noe nashromáždil a roze-
střel v každém brlohu. Byla chvíle,
kdy zvířata spěchají, aby zalezla
do svých doupat, věžní ptáci krá-
kajíce vracejí se v dlouhých hej-
nech k věžím a motýli mizejí s luk
a skrývají se, neznámo kam. Slo-
vem, byla by bývala doba spánku,
kdyby občas zavytí, úder, zatře-
petání křídly nebylo hlásalo, že
ubohá zvířata, třebaže se již vše-
chna schoulila k spánku, marně
se snažila usnouti při tom počasí,
a že spíše jen oněměla. Nejsklí-
čenější byli ptáci, kteří byli pod
střechou jako schlíplí. Zuřivý dešť,
neustálé blesky, které archu ne-

zasahovaly, ale zalévaly ji ohněm a otřásaly jí svým rachotem, zmítavé, bouřlivé vlnobití, neslýchaná električnost ovzduší způsobily nakonec, že v archu nalehla těžká úzkost, rozechvělé a hrozné očekávání a jakoby ovzduší nastávajícího zázraku, které ustalo, když přišel anděl. Všecka zvířata, nahromaděná ve všech místnostech, od příhrad zdlouhavých a velikých flustokožců dole až do vysokých klecí, které se táhly kolem řadou blízko u stropu jako vzdušné kúry, byla hned zachváćena ospalostí a pozbyla vědomí země. Nejevila již pražádné známky, že

jsou na světě; a jen bedlivému pohledu na ta jejich těla, lehce uvolněná a vybavená z života, neušlo by bujné zaslíbení, ukryté v tom údivném spánku. Náhle se pocífovalo ticho jiného rázu. Mezi všemi, kdo byli uvnitř, jediný Noe zpozoroval, že se událo něco nadpřirozeného; a po čele mu přešel mrak. Pak zamával anděl křídly na víčka jeho tří synů, mladých snach a jeho ženy, kteří zůstali rozmlouvající u stolu, ačkoli již dojedli. Zasáhl je a způsobil, že, hlavu majíce opřenu na loktech, zůstali sedět kolem velikého stolu dosud neuklizeného. A přistoupil k Noe-

movi, který se schoulil více než jin-
dy do svého koutku s tváří urzu-
tou a vzpurnou, již odraz ohně či-
nil ještě chmurnější. Mezi andě-
lem a starcem rozvinul se dlouhý
a vzrušený spor, který měl docela
ráz nepokojného polospánku. Ale
anděl zvítězil úplně. Noe byl by
mu chtěl potichu říci mnoho věcí
a zapřisáhati ho, aby odešel, aby
ho neuváděl do limbu před časem
a aby ho neudělal z přílišné bla-
hovůle nejnevinnějším z patriar-
chů, nejblaženějším z králů, nej-
neužitečnějším z lidí; což si s od-
vážnou ironií troufal nazývati pří-
lišnou milostí, — tak byl veliký

stařec rozhněván. Přel se se svým osudem, který způsobil, že se narodil příliš brzo. Trpce se směje všem planým domněnkám svého rozumu, přísáhal, že by nebyl vyplul s takovým nadšením, kdyby to byl věděl. Pravil, že se jeho lidská důstojnost zhrouť navždy po tom spánku, který ho zmáhal se všemi ostatními tvory tu shromážděnými beze všeho zřetele k důstojnosti jeho rodu; a od chvíle, kdy takto oklamán a sražen, měl být Adamem nového světa, hlásal v záchvatu šílené bláhovosti, že země za takových věštných znamení kráčí vstříc novému počátku snad ještě

horšímu. Pro něho nebylo jiné spásy možné a srovnávající se se ctí jeho lidí, než aby ho nechali bdíti.

Tyto a jiné úvahy probíral Noe doufaje, že přemůže spánek, ale bohužel, tou měrou, jak pokračoval, slova mu vycházela z úst vždy slaběji a nesouvisleji, ruce mu slábly, chvílemi mu hlava klesala na prsa a trhnutím se zase zdvihala, vědomí se mu kalilo, nebyl již s to, aby udržel v hlavě jednu myšlenku. A anděl s tváří klidnou, nepohnutou a vzpřímenou před ním odpovídal stále: Spi, spi; hlasem stále silnějším, který se nakonec

zdál ohlušujícím a Noemovi se zdálo, že jej jasně rozeznává v rachotu blesků hromu. Ale bylo to naposled. Pak již nepromluvil, nepohnul se, až se probudil, když uplynulo asi sedm měsíců, na hoře Araratu se všemi ostatními tvory v arše. Anděl dosáhnuv svého odstoupil od něho, tichounce, šel očistiti svítilny, které zhasínaly, neboť minula jedna noc; pak vyšel, jak přišel, neviditelný a rychle.

A tak archa plula uprostřed potopy, s hořícími svítilnami, obtěžená všemi těmi bytostmi, které se obrozovaly v jejím lůně.

POZVÁNÍ ÚDIELNÝCH...

„... rozepsal intimaci všudy ...
pozýváje všech vůbec a každého
zvlášť... (Staří Letopisové Čeští.
Palacký edid.)

*Tuto jsou vyjmenováni, jak se sluší, kdož
s námi o Dobrém Dile pracují, jakož i ti,
o nichž spravedlivě doufáme, že též ruky své
přiloží, aby celé Favole della Genesi, z nichž
tento kousek o Potopě jest vyňat, brzy na
světlo vydány byly:*

- p. Matěj BARTONÍČEK z Chrudimi
- pi. Kateřina BRABLCOVÁ z Mutěnic
- p. Eduard BUMERL ve vojště
- P. Karel BUREŠ, kněz Círk. katol.
- p. Vojtěch CVEK, učitel
- p. František ČERMAK ve vojště
- dr. Ladislav DANĚK z Brna
- P. Alois DUMEK, kněz Círk. katol.
- dr. Jaroslav DURYCH z Prahy
- P. Matěj FENCL, kněz Círk. katol.
- P. Karel FENCL, katecheta
- p. J. B. F. . . . z Prahy
- p. Jan FLORIAN z Hladova
- p. Vojtěch FLORIAN ze Staré Říše
- inž. František FUCHS z Uher. Hrad.
- P. Josef HANUŠ, kněz Círk. katol.

P. Tomáš HARANT, farář
sl. Drahomíra HLAVINKOVÁ ze Vsetína
J. M. P. Ferd. HOTOVÝ, opat O. Praem.
p. Frant. HOCH z Telče
p. Václav HOFMAN ve vojště
P. František KAŠPAR, farář
sl. Žofie KLÍMOVÁ ze Soběslavi
p. Stanislav KNETL ve vojště
p. Frant. KOŠTAL z Mar. Hor
P. Jarosl. KOPŘIVA, kněz Círk. katol.
p. Frant. KUBÍN z Albrechtic
P. Josef KUNKA, kněz řádový
P. Frant. KVASNIČKA, kněz Círk. katol.
p. Antonín LIŠKOVEC z Košic
P. Karel LOŠKO, kněz Círk. katol.
P. Emanuel MASÁK, kněz Círk. katol.
P. Viktor MICHKA, farář ve Stálci
P. Ignác MILČINSKÝ, farář
dr. Alfons NEUBAUER z Jičína
P. Vavřinec NOVOTNÝ, kněz řádový
dr. Fr. ODVALIL, duch. správ. vězňů Čs.
p. Frant. PASTOR z Plzně
pí. Kateřina PAVLÁTKOVÁ z Velké
p. Bedřich PETRLÍK z Nestomic
J. M. Dr. Ant. PODLAHA, biskup Pražský
P. František POLÁK, kněz Círk. katol.

P. Václav POLEDNE, farář
dr. J. P. . . . z Prahy
P. Josef PULLER, kněz Círk. katol.
dr. Kamil RESLER z Prahy
p. Bohuslav REYNEK z Petrškova
dr. František RICHTR z Třeště
pí. Kalla ROSENKRANCOVÁ z Bratislavy
p. Vincenc RUSEK z Mariánských Hor
sl. Aloisie ŘEŘABKOVÁ z Prahy
P. Vojtěch ŘÍHA, kněz Círk. katol.
P. Karel STELLA, spirituál
P. Jan STRAKOŠ, prefekt
pí. Helena STRÁNSKÁ z Třebiče
p. Alfred ze SCH. . . . z Hod.
p. Miroslav ŠITINA ve vojště
P. Karel ŠKVORECKÝ, kněz Círk. katol.
P. Josef ŠOSTEK, kněz Círk. katol.
sl. Leopolda TENOROVÁ z Brna
dr. Josef VAŠICA, profesor
P. Václav VEDRAL, kněz Círk. katol.
p. Karel VOTLUČKA, umělec
(frontispice fec.)
P. Jan VAŽANSKÝ, kněz Círk. katol.
P. Ant. VRTIČKA, farář
P. Sigm. ZABĚHLICKÝ, kněz řádový.

Tento prospekt
k autorisovanému překladu
„Biblických Mythů“

od básníka

CARDARELLIHO,

(jež vyjdou v Dobrém Díle).

vytiskl

JAN MUCHA

ve Velkém Meziříčí.

Vydává se

ze skladu

MARTY FLORIANOVÉ

ve Staré Říši na Moravě

od měsíce srpna

I. P. 1923.

DEO GRATIAS

